

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/252/2020
Identifikačné číslo spisu:	7217204250
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7217204250.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ O. H., bývajúceho v G., M. XXXX/XX a 2/ P. H., bývajúcej v G., M. XXXX/XX, zastúpených spoločnosťou URBAN FALATH GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s.r.o., Advokátska kancelária so sídlom v Bratislave, Havlíčková 16, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti žalovanej Všeobecnej úverovej banke, a.s., so sídlom v Bratislave, Mlynské Nivy 1, IČO: 31 320 155, zastúpenej spoločnosťou ČERNEJOVÁ & HRBEK s.r.o., Advokátska kancelária so sídlom v Bratislave, Kýčerského 7, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ján Šinkovic, o určenie, že spotrebiteľská zmluva je bezúročná a bez poplatkov, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 17Csp/23/2017, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 16. júla 2020 sp. zn. 2Co/225/2019, takto

rozhodol:

Návrh na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a .
Dovolenie o d m i e t a .
Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1.Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 19. novembra 2018 č. k. 17Csp/23/2017-686 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej spolu aj „žalobcovia“) domáhali určenia, že zmluva o poskytnutí bližšie určeného spotrebiteľského úveru je bezúročná a bez poplatkov podľa ust. § 11 ods. 1, písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z., ďalej určenia, že žalobcovia sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne žalovanej z mesačnej anuitnej splátky č. 50, obsiahnutej v zmluve o poskytnutí spotrebiteľského úveru iba čiastku 117,39 €, určenia, že nie sú povinní z tejto splátky uhradiť sumu 145,52 € a určenia, že nie sú povinní platiť od splátky č. 51 vrátane až po splátku č. 60 a zároveň sa domáhali náhrady trov konania.

1.1. Žaloba bola odôvodnená tým, že predmetná zmluva bola vopred pripravená, nemohli ju meniť ani pripomienkovať, namietali nesprávne uvedenie ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej aj „RPMN“) v neprospech nich ako spotrebiteľov, pretože je v zmluve uvedená vyššia čiastka o 0,27 €, než v

skutočnosti klient ako spotrebiteľ mal zaplatiť žalovanému prostredníctvom splátok. Ďalej vytýkali, že v zmluve nie je uvedená konkrétna výška a členenie mesačných splátok, je uvedená len mesačná anuitná splátka vo výške 262,91 €. Namietali teda chýbajúce podstatné náležitosti v predmetnej zmluve, ktoré podmieňuje ust. § 9 ods. 2 písm. l/ a k/ zákona č. 129/2010 Z.z., preto táto zmluva má byť považovaná za bezúročnú a bez poplatkov. Suma, ktorú sú povinní žalovanému zaplatiť je len 13.000 € a preto sa domáhajú určenia, že zo splátky č. 50 sú povinní zaplatiť len sumu 117,39 € a ostatné splátky od 51 až po 60 nie sú povinní zaplatiť.

1.2. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovení § 497 ObZ, § 52 ods. 1 a 4, § 53 ods. 1, 5 OZ, ale aj § 2 písm. g/, § 9 ods. 2 písm. k/, l/, § 11 ods. 1, ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu 28. septembra 2015 a dospel k záveru, že žaloba žalobcov nie je dôvodná.

1.3. Ďalej posúdil náležitosti zmluvy podľa § 9 ods. 2 písm. k/ a l/ zákona č. 129/2010 Z.z., teda či pre ich absenciu je zmluva bezúročná a bez poplatkov s poukazom na ust. § 11 ods. 1 písm. b/ citovaného zákona. V tejto súvislosti uviedol, že riešením tejto otázky sa už zaoberal aj Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/146/2017 a následne aj v ďalších rozhodnutiach, na ktoré poukázal. V uvedenom rozhodnutí dovolací súd uviedol, že v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z. z. nemožno od dodávateľov žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky. Ak teda v predmetnej zmluve bola dohodnutá výška mesačných splátok, počet splátok a dátum splatnosti poslednej splátky má zmluva náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. l/ zákona č. 129/2010 Z.z. účinného v čase uzavretia zmluvy a z toho dôvodu nemôže ísť o úver bezúročný a bez poplatkov.

1.4. K ďalšej námietke žalobcov, že v zmluve je nesprávne uvedená RPMN a tým nesprávna celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť prvostupňový súd uviedol, že tieto námietky sú irelevantné. Výkladom ustanovenia § 2 písm. g/ zákona č. 129/2010 Z.z. dospel k záveru, že poistné musí byť zahrnuté do RPMN a teda celkových nákladov spotrebiteľa iba v takom prípade, ak nejde o dobrovoľnú doplnkovú službu a uzatvorenie poistenia priamo podmieňuje uzatvorenie samostatnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere za určitých podmienok. Z dokazovania však jednoznačne vyplýva, že uzatvorenie poistenia nebolo podmienkou uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ale bolo uzavreté na báze dobrovoľnosti. Žalobcovia boli o tejto skutočnosti informovaní aj vo formulári Európskej informácie o spotrebiteľskom úvere, pri ktorom svojím podpisom potvrdili, že sa oboznámili s jeho obsahom. V súvislosti s rozdielom 0,27 € nižšej čiastke, než ktorá vyplýva z matematického výpočtu súčiny 60 splátok, je potrebné uviesť, že ani táto skutočnosť nemohla spochybniť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku. Táto matematická odchýlka spôsobená matematickým zaokrúhľovaním sumy s prihliadnutím na najmenšiu jednotku meny euro, čo je 1 eurocent, sa nezasiahlo žiadnym výrazným spôsobom do práv žalobcov a RPMN ostáva naďalej rovnaká, t.j. 8,18 %, či už pri výške splátky 262,91 € alebo 262,9145 €. Prvostupňový súd preto dospel k záveru, že zmluva nie je bezúročná a bez poplatkov a ďalej sa zaoberal výrokmi II. a IV. petitu žaloby, ktoré záviseli od posúdenia práve tohoto výroku (I.). Dospel k záveru, že medzi stranami sporu bola platne uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere, vznikol platný záväzkový vzťah, a preto žalobu ako bezdôvodnú v celom rozsahu zamietol.

1.5. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP, 263 ods. 1 CSP a priznal v plnom rozsahu nárok na náhradu trov konania žalovanej proti neúspešným žalobcom.

2. Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 16. júla 2020 sp. zn. 2Co/225/2019 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a priznal žalovanej náhradu odvolacích trov.

2.1. V odôvodnení uviedol, že prvostupňový súd vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, náležite zistil skutkový stav a vykonané dôkazy hodnotil v súlade so zákonom a z týchto dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam na ktorých založil aj svoje rozhodnutie, zo zisteného stavu vyvodil aj správny právny záver. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého prvostupňového rozsudku, ktoré považoval za vyčerpávajúce, preto na neho v plnom rozsahu odkázal (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

2.2. Na doplnenie dôvodov odvolací súd taktiež poukázal na rozhodnutia NS SR k danej otázke, a to sp. zn. 3Cdo/146/2017 a 4Cdo/211/2017, kde súd prezentoval svoj výklad ust. § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č.

129/2010 Z.z. v znení platnom ku dňu uzavretia zmluvy medzi účastníkmi tohto sporu, ktorej obsah je aj predmetom tohto sporu. Aj podľa názoru odvolacieho súdu bolo možné a nutné aplikovať eurokonformný výklad daného ustanovenia s poukazom na čl. 10 ods. 2 písm. h) a písm. i) Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/48/ES zo dňa 23.4.2008, pričom pri svojej argumentácii aj senáty najvyššieho súdu v spomínaných rozhodnutiach reagovali na rozsudok Súdneho dvora zo dňa 9.11.2016 vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Biroovej. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na to, že v predmetných rozhodnutiach nebola pri výklade ust. § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z.z. celkom dôsledne zohľadnená dôležitá zásada, podľa ktorej každá sankcia za porušenie relevantných vnútroštátnych noriem vydaná za účelom dosiahnutia cieľov vymedzených Smernicou, musí spĺňať požiadavku proporcionality. Za stavu, keď má dlžník možnosť kedykoľvek požiadať o bezplatné poskytnutie údajov o plánovanej amortizácii dlhu a veriteľ má povinnosť tieto informácie dlžníkovi poskytnúť na jeho žiadosť otázku - či, možno od veriteľa v zmysle § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z.z. vyžadovať, aby už do zmluvy o úvere uviedol aj vnútornú štruktúru jednotlivých splátok s tým, že v prípade jej absencie bude úver poskytnutý bezúročne a bez poplatkov - je nevyhnutné hodnotiť z hľadiska, či táto sankcia za neuvedenie tejto vnútornej skladby zodpovedá požiadavke proporcionality.

2.3. Odvolací súd sa priklonil k judikatúre súdov Slovenskej republiky v tom zmysle, že ak zmluva o úvere neobsahuje presnú špecifikáciu vnútornej štruktúry splátok, nemožno ust. § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z.z. bez ďalšieho vykladať tak, že absencia takýchto údajov má za následok bezpoplatkovosť a bezúročnosť úveru. Takáto sankcia v podobe odopretia nároku na akúkoľvek odplatu za poskytnutie úveru veriteľovi, napriek zjavnému naplneniu legitímneho cieľa sledovaného danou právnou úpravou v prípade opačného výkladu citovaného ustanovenia nepochybne by išla nad rámec toho, čo je primerané, potrebné na uskutočnenie legitímnych cieľov sledovaných danou úpravou a teda proporcionálne. Odvolací sa preto nestotožnil s argumentáciou žalobcov prezentovanou v priebehu celého súdneho sporu, ale aj v rozsiahlom odvolaní a vyjadreniach. Podľa názoru odvolacieho súdu nejde v preskúmanom rozhodnutí súdu prvej inštancie o odklonenie od vnútroštátnej úpravy a nerešpektovanie platnej a účinnej právnej úpravy. Aj v tomto smere sa odvolací súd stotožnil s výkladovými závermi súdu prvej inštancie, ale aj s výkladovými závermi vyplývajúcimi z dovolacieho uznesenia vo veci sp. zn. 3Cdo/146/2017.

2.4. Ohľadne namietanej nesprávne vypočítanej výšky odplaty za úver s rozdielom 0,27 € odvolací súd totožne s názorom súdu prvej inštancie konštatoval, že tento rozdiel logicky žalovaná vysvetlila, že ide o rozdiel vzniknutý matematickým zaokrúhlením, ktorý nemá žiaden vplyv ani na v zmluve uvedenú výšku RPMN. Námietku žalobcov v tomto smere a požadovanie určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru pre takýto rozdiel považoval odvolací súd za bezpredmetnú, založenú na formalistickom výklade.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v celom rozsahu podali žalobcovia elektronickou formou obsiahle dovolanie na 23 stranách, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Navrhli prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru EÚ prejudiciálnu otázku v znení: „Porušuje rozhodnutie všeobecných súdov právo Európskej únie, v ktorom všeobecné súdy posudzujú podstatné náležitosti zmlúv o spotrebiteľských úveroch vyžadované zákonom o spotrebiteľských úveroch, ako aj smernicou 2008/48/ES o spotrebiteľských úveroch, teda právnych predpisov platných a účinných k dňu rozhodovania vo veci samej a nie k dňu uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere?“. Ďalej navrhli odložiť vykonateľnosť rozhodnutí nižších súdov a žiadali, aby dovolací súd zrušil napadnuté odvolacie rozhodnutie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne aby zmenil odvolacie rozhodnutie a vyhovel žalobe.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP namietali, že sa odvolací súd nedostatočne (komplexne) vysporiadal s ich odvolacou argumentáciou (svojvoľný postup, nedostatok dôvodov). V tejto súvislosti v podstate zopakovali svoju žalobnú i predsúdnu argumentáciu, t. j. prečo bolo potrebné považovať zmluvu za bezúročnú a bezpoplatkovú. V ďalšom poukázali na právny i fakticky status „spotrebiteľa“, ich výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ (neskôr písm. l/) zákona č. 129/2010 Z.z. meniaceho sa v priebehu času. Poukázali na nesprávny výklad prezentovaný dovolacím rozhodnutím sp. zn. 3Cdo/146/2017 s ktorým v ďalšom polemizovali (zásada právnej istoty, retroaktivita) a na viaceré súdne rozhodnutia (krajského, okresného súdu a správneho súdu z roku 2013).

3.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalobcovia žiadali dovolací súd, aby „vzal

do úvahy vyššie uvedenú vecnú, skutkovú, ako aj právnu argumentáciu žalobcov (na 18 stranách, pozn.) uvedenú pri prvom dovolacom dôvode pri rozhodovaní o tomto dovolaní aj vzhľadom na dovolací dôvod podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP". V ďalšom žalobcovia poukazovali na historickú zákonodarnú genézu „uvedenia členenia splátok spotrebiteľského úveru" v § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 258/2001 Z.z. a neskôr v § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., pričom prvá zákonná úprava (zákon č. 258/2001 Z.z.) platila do 11. júna 2010 a tento zákon (ešte) neimplementoval smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES (ďalej len „Smernica") a teda na tento zákon sa nevzťahuje rozsudok vo veci C-42/15 a naň sa vzťahujúca masívna súdna judikatúra. Svoju úvahu žalobcovia zavíšili textom [citácia v tučnej kurzíve (bod 78 dovolania)] „Takéto rozhodnutie (NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017, pozn.) ako judikát bol vydaný až po zmene právneho predpisu vyššie uvedenou novelou č. 129/2010 Z.z. Je dôvodné sa domnievať, že je podstatný rozdiel medzi tým, ak sa judikatúra súdov zmení až po zmene právneho predpisu a naopak, ak sa zmení bez ohľadu na prijatie právneho predpisu, resp. pred zmenou". V tejto súvislosti následne žalobcovia zdôraznili potrebu „vykladať zákony v kombinácii s judikatúrou na to časové obdobie, na ktoré bolo relevantné. Z toho dôvodu je potrebné na problematiku uvedenú v tomto dovolaní, ako na otázku, ktorá ešte dovolacím súdom nebola riešená, nakoľko aj uznesenie Najvyššieho súdu ... sp. zn. 3Cdo/146/2017 ... rozhodovalo na základe už prijatej novely a zmene právneho predpisu."

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcov navrhla, aby dovolací súd procesné návrhy žalobcov i samotné dovolanie odmietol (zamietol), resp. im nevyhovel a priznal jej náhradu dovolacích trov. V podstatnom poukázala na súčasnú ustálenú prax dovolacieho súdu, Súdného dvora EÚ i Ústavného súdu SR, ktoré súdne authority potvrdili odvolacím súdom prezentovaný výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l/ zákona č. 129/2010 Z.z.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd" alebo „dovolací súd") ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) najskôr skúmal, či je dôvodný návrh žalobcov na prerušenie dovolacieho konania podľa § 162 ods. 1 písm. c/ CSP, vyjadril sa k návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia a následne dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné.

6. Dovolatelia navrhli prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru EÚ prejudiciálnu otázku v znení: „Porušuje rozhodnutie všeobecných súdov právo Európskej únie, v ktorom všeobecné súdy posudzujú podstatné náležitosti zmlúv o spotrebiteľských úveroch vyžadované zákonom o spotrebiteľských úveroch, ako aj smernicou 2008/48/ES o spotrebiteľských úveroch, teda právnych predpisov platných a účinných k dňu rozhodovania vo veci samej a nie k dňu uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere?" (bod 3).

6.1. Prerušenie konania na účely podania prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru EÚ upravuje Civilný sporový poriadok, a to v ustanovení § 162 ods. 1 písm. c/, podľa ktorého súd konanie preruší, ak podal návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom EÚ podľa medzinárodnej zmluvy, t. j. podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (pôvodný článok 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva). Podľa § 438 ods. 1 CSP je toto ustanovenie možné primerane aplikovať aj v dovolacom konaní.

6.2. Jadrom návrhu dovolateľov na položenie prejudiciálnej otázky, ale i nosným dôvodom podaného dovolania bol výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l/ [predtým k/ (v súčasnosti i/)] zákona č. 129/2010 Z.z., t. j. či bolo povinnosťou uvádzať do zmluvy tzv. rozpis splátok alebo nie. Súdný dvor EÚ danú otázku vyriešil v rozsudku z 9. novembra 2016 vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia proti Kláre Biróovej, z ktorého rozhodnutia vychádzalo aj napadnuté odvolacie rozhodnutie, ale tiež ustálená prax dovolacieho súdu. Súdný dvor EÚ v rozsahu dovolateľmi nastolenej prejudiciálnej otázky (pozri vyššie bod 6) vo svojom neskoršom rozsudku z 5. septembra 2019 vo veci C-331/18 TE proti Pohotovosti opakovane potvrdil svoje východiska uvedené v predchádzajúcom rozsudku (C-42/15) a uviedol, že tieto sa majú uplatniť na zmluvu o úvere, o akú ide vo veci samej, „ktorá bola uzatvorená pred vyhlásením tohto rozsudku a pred zmenou vnútroštátnej právnej úpravy vykonanou s cieľom dosiahnuť súlad s výkladom prijatým v uvedenom rozsudku". Inak povedané, Súdný dvor EÚ sa k žalobcami navrhovanej

predbežnej otázke (bod 6) už vyjadril.

6.3. Dovolací súd, vzhľadom na vyššie uvedené nezistil okolnosti preukazujúce odôvodnenosť návrhu dovolateľov na prerušenie konania o dovolaní a preto tento zamietol (§ 438 ods. 1 v spojení s § 162 CSP). Navyše výklad sporného ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l/ zákona č. 129/2010 Z.z. mal (tiež) podklad v aplikácii vnútroštátneho práva (pozri bod 22 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia), v dôsledku čoho existoval (aj) ďalší dôvod na zamietnutia návrhu na prerušenie konania.

7. Žalobcovia tiež navrhli odložiť vykonateľnosť rozhodnutí nižších súdov, tvrdiac, že „sú presvedčení, že v danom prípade sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, nakoľko samotné dovolanie osvedčuje predpoklad úspešnosti dovolania, keďže napadnuté rozhodnutie preukázateľne trpí viacerými právnymi vadami“.

7.1. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

7.2. Najvyšší súd, vychádzajúc z argumentácie žalobcov (bod 7), nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP; v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (toto sa vydáva iba v prípade vyhovievania návrhu, pozn.).

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Uvedené platí o to viac, ak dovolateľ v rámci podaného dovolania v podstate zopakuje jeho celú predsúdnú argumentáciu, v rámci ktorej (iba) polemizuje s právnymi závermi súdov, spochybňuje správnosť súdneho rozhodnutia, či kritizuje prístup súdu k právnemu posudzovaniu vecí, čo v prevažnom rozsahu bol prípad aj tohto dovolania.

8.1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane odvolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu (1Cdo/18/2018, 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

8.2. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 4Cdo/209/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

8.3. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Inak povedané z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

11. Citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Dovolatelia namietali, že sa odvolací súd nedostatočne (komplexne) vysporiadal s ich odvolacou argumentáciou. V tomto ohľade poukazovali na svojvoľný postup, nedostatok dôvodov a v podstate zopakovali svoju žalobnú i predsúdnu argumentáciu (bod 3.1.).

12.1. Nedostatok dôvodov ústiaci do nepreskúmateľnosti nebol (ani) na základe dávnejšej judikatúry (R 111/1998) spájaný so zmätočnosťou rozhodnutia, zakladajúcou prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP. Na záse, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „inú vadu konania“ zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže íť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.". Toto stanovisko je naďalej aktuálne (1Cdo/228/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/92/2018, 4Cdo/59/2017, 5Cdo/45/2018, 7Cdo/141/2017, 8Cdo/49/2017).

12.2. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinělých (extrémnych) prípadov, o ktoré ide napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

12.3. Podľa názoru najvyššieho súdu dovolaním napádaný odvolací rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Jadrom dovolacej argumentácie žalobcov bol predovšetkým výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l/ [predtým k/ (v súčasnosti i/)] zákona č. 129/2010 Z.z., t. j. či bolo povinnosťou uvádzať do zmluvy tzv. rozpis splátok alebo nie. Odvolací

súd v tejto súvislosti akcentoval dovolacie rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/146/2017 a sp. zn. 4Cdo/211/2017, ktorých právne závery si osvojil. V uvedených rozhodnutiach dovolací súd vykladal sporné zákonné ustanovenie účinné ešte v čase pred prijatím rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Bíroovej, rovnako ako aj v teraz posudzovanom prípade (bola posudzovaná zmluva uzavretá v roku 2015, pozn.). Mimo rámca uvedených dovolacích rozhodnutí odvolací súd zohľadnil pri tomto výklade aj princíp proporcionality (bod 21 odôvodnenia odvolacieho súdu). Rovnako tak odvolací súd primerane a dostatočne reagoval na odvolacie výhrady žalobcov ohľadne namietanej nesprávne vypočítanej výšky odplaty za úver s rozdielom 0,27 € (bod 23 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia), ktoré právne závery neboli neodôvodnené. Postup odvolacieho súdu, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozsudkom súdu prvej inštancie, nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda v danom prípade odvolací súd procesne nekonal spôsobom zmätočným, ktorý by mal za následok vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov.

12.4. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v danom prípade prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ CSP nevyplýva.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

13. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

13.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

14. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania. V neposlednom rade dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

15. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). V prípade absencie vymedzenia právnej otázky preto nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávnych a hmotnoprávnych otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd.

16. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je, že sa týka právnej otázky, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú: a/ odvolací súd riešil [neponechal ju nepovšimnutou a pri svojich právnych úvahách nedotknutou, ale ju riadne nastolil, vysvetlil jej podstatu, vyjadril vo vzťahu k nej svoje právne úvahy (prípadne možnosti odlišných prístupov k jej riešeniu) a vysvetlil jej riešenie a tiež dôvody, so zreteľom na ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie], a b/ (zároveň) dovolací súd ešte neriešil.

17. Žalobcovia v podanom dovolaní právnu otázku explicitným spôsobom nevymedzili (pozri bod 3.2.). Podané dovolanie (na 23 stranách) spočívalo skôr v polemike s právnymi závermi odvolacieho súdu, v spochybňovaní správnosti jeho rozhodnutia, v prezentovaní ich skutkových a právnych úvah, či v kritike prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci, ktoré okolnosti významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Najvyšší súd (aj) za pomoci interpretačného pravidla uvedeného v § 124 ods. 1 CSP ustálil, že žalobcovia v podstate namietali nižšími súdmi použitý výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l/ [predtým k/ (v súčasnosti i/)] zákona č. 129/2010 Z.z., ktorý nižšie súdy odvíjali z dovolacích rozhodnutí (3Cdo/146/2017, 4Cdo/211/2017) a eurokomformného výkladu Súdneho dvora EÚ (C-42/15). Takéto jadro dovolacej argumentácie nakoniec podporoval aj obsah dovolateľmi formulovanej prejudiciálnej otázky (bod 6).

18. Najvyšší súd predovšetkým predostiera, že predmetná právna otázka [týkajúca sa výkladu ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l/ (predtým k/) zákona č. 129/2010 Zb.] bola už v dovolacej praxi riešená a aj vyriešená, v dôsledku čoho nebol splnený jeden z predpokladov dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (bod 16 in fine). Okrem už v odvolacom rozhodnutí uvedených dovolacích rozhodnutí (3Cdo/146/2017 a 4Cdo/211/2017), ktoré v podobných skutkových a právnych súvislostiach - rovnako ako teraz - posudzovali spotrebiteľské zmluvy skoršieho dátumu (2013, 2011) a dospeli k záveru, že nemožno od dodávateľov žiadať, aby v zmluvách uvádzali rozpis splátok po častiach, pričom toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa, sa predmetnou problematikou s podobnými závermi zaoberali (aj) ďalšie dovolacie rozhodnutia (napr. 3Cdo/56/2018, 4Cdo/65/2018, 5Cdo/132/2017, 3Cdo/45/2018, 7Cdo/98/2018, 6Cdo/113/2018, 7Cdo/112/2019, 5Cdo/22/2019, 5Cdo/56/2020, 7Cdo/101/2018, 7Cdo/112/2019, 7Cdo/174/2019). V neposlednom rade nastolená problematika bola predmetom posudzovania zo strany Súdneho dvora EÚ (veci C-42/15 Home Credit Slovakia proti Kláre Biróovej, či C-331/18 TE proti Pohotovosti), ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. I. ÚS 44/2020).

19. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené procesne uzatvára, že pokiaľ žalobcovia tvrdili, že rozhodnutie odvolacieho súdu v preskúmvanej veci záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, robili tak neopodstatnene. Dovolanie v posudzovanej veci preto smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, v dôsledku čoho najvyšší súd dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

20. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.